

3. Юрчук Н. П. Інформаційні системи в управлінні діяльністю підприємства [Електронний режим] / Н. П. Юрчук // Агросвіт. – 2015. – № 19. – С. 53-58. – Режим доступу : http://www.agrosvit.info/pdf/19_2015/12.pdf
4. Твердохліб М. Г. Інформаційне забезпечення менеджменту: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К. : КНЕУ, 2002. – 224 с.
5. Орлов А. И. Менеджмент: ученик / А. И. Орлов. – М. : Издательство «Изумруд», 2003. – 632 с.
6. Когаловский М. Р. Перспективные технологии информационных систем. – М. : ДМК Пресс; Компания АйТи, 2003. – 288 с.
7. Інформаційні системи і технології в економіці: Посібник для студентів ВНЗ / За ред. Пономаренка В. С. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 544 с.
8. Георгіаді Н. Г. Інформаційні системи управління: сутність, види, функції, принципи побудови [Електронний ресурс] / Н. Г. Георгіаді. – 2005. – Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/35806/1/7_28-34.pdf

Мороз М.В.

Студентка факультету економіки та управління
Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк

КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В діяльності підприємств виникають різні небажані явища, які виникають в результаті несприятливої економічної політики держави, протиправних дій конкурентів, кризових явищ в економіці, непередбачуваних змін кон'юнктури ринку, стихійного лиха, надзвичайних подій, управлінської некомпетентності, соціальної напруги та завдають шкоду інтересам підприємства тощо. Надійний захист будь-якого підприємства можливий лише за умови комплексного та системного підходу до його організації. Тому однією з важливих передумов розвитку підприємства є його система економічної безпеки.

Так і в літературі, і в господарській практиці є дуже багато думок щодо визначення поняття системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Так, В.П. Мак-Мак стверджує, що система безпеки підприємства представляє сукупність таких структурних елементів, як: наукова теорія безпеки, політика і стратегія безпеки, засоби та методи забезпечення безпеки, концепція безпеки. [1] В.І. Ярочкин визначає систему безпеки як «організовану сукупність спеціальних органів, служб, засобів, методів, та заходів, що забезпечують захист життєво важливих інтересів особистості, підприємства, держави від внутрішніх і зовнішніх загроз» [2]. Але у цих визначеннях системи безпеки відсутня вказівка на необхідність комплексного підходу до управління. Це необхідно в силу того, що об'єкт захисту є складним і багатоаспектним явищем. Комплексний підхід передбачає врахування в управлінні об'єктом усіх основних його аспектів і всі елементи керованої системи розглядаються тільки в сукупності, цілісності та єдності. Даний висновок в повному обсязі відноситься до системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Тому пропонується ввести поняття «комплексна система забезпечення економічної безпеки підприємства», яке в себе включає сукупність взаємопов'язаних заходів організаційно-економічного та правового характеру, що здійснюються з метою захисту діяльності підприємства від реальних або потенційних дій фізичних або юридичних осіб, які можуть призвести до економічних втрат.

Тому в основі розробки комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємства повинна лежати певна концепція, яка в себе включає мету комплексної системи забезпечення економічної безпеки, її завдання, принципи діяльності, об'єкт і суб'єкт, стратегію і тактику. Мету даної системи можна сформулювати наступним чином: мінімізація зовнішніх і внутрішніх загроз економічному стану підприємства, в тому числі його фінансовим, матеріальним, інформаційним і кадрових ресурсам на основі розробленого і реалізованого комплексу заходів економіко-правового та організаційного характеру. Слід мати на увазі, що найбільше значення в справі забезпечення економічної безпеки підприємства належить первинним економіко-правовим і організаційним заходам, що забезпечує фундамент (або основу) системи безпеки, на відміну від вторинних - технічних, фізичних та інших заходів. У процесі досягнення поставленої мети здійснюється вирішення конкретних завдань, які об'єднують всі напрямки забезпечення безпеки. До завдань, що вирішуються системою забезпечення економічної безпеки, відносяться:

- прогнозування можливих загроз економічній безпеці;
- організація діяльності з попередження можливих загроз (превентивні заходи);
- виявлення, аналіз і оцінка реальних загроз економічній безпеці;
- прийняття рішень та організація діяльності з реагування на виниклі загрози;
- постійне вдосконалення системи забезпечення економічної безпеки підприємства.

Основними принципами, на яких повинна ґрунтуватися система управління економічною безпекою підприємства, повинні бути:

– принцип розвитку – передбачає необхідність урахувати швидкі зміни, що відбуваються у навколишньому оточенні, здатність системи до розвитку, розширення та змін у структурі;

– принцип адаптивності – виражається у здібностях системи управління прилаштовуватися до змін зовнішнього та внутрішнього оточення підприємства з метою уникнення загроз;

– принцип єдності – передбачає те, що всі дії підрозділів служби економічної безпеки підприємства повинні бути узгодженими та скоординованими;

– принцип компетентності – передбачає, що питаннями забезпечення економічної безпеки займаються висококваліфіковані кадри;

– принцип економічної доцільності – полягає в тому, що витрати на проведення заходів з забезпечення безпеки повинні бути економічно обґрунтованими;

– принцип оперативності – швидка реакція системи на зміни у навколишньому оточенні, використання тільки актуальної інформації;

– принцип комплексності передбачає нейтралізацію шкідливих факторів на всі функціональні складові економічної безпеки;

– принцип законності – передбачає функціонування системи управління економічною безпекою згідно з вимогами чинного законодавства;

– принцип безперервності – система повинна постійно захищати інтереси підприємства в умовах невизначеності та ризику.

Дотримання цих принципів сприятиме підвищенню ефективності роботи системи управління економічною безпекою підприємства.

Важливою вимогою до системи управління економічною безпекою підприємства є її гнучкість, адже її організаційна структура повинна забезпечувати оперативне реагування на зміни зовнішнього середовища та мати здатність швидко адаптуватися до них. Як свідчить досвід зарубіжних компаній, з метою зміцнення рівня економічної безпеки підприємства доцільно створювати відповідні спеціалізовані служби. Служба (відділ) економічної безпеки підприємства – це спеціальний підрозділ, що входить до складу організаційної структури, діяльність якого спрямована на формування належного рівня економічної безпеки та нейтралізацію основних загроз, що можуть очікувати на підприємство в процесі здійснення його виробничо-господарської діяльності.

Головні функції, які виконуватиме служба економічної безпеки на підприємстві, наступні: охорона виробничої діяльності підприємства та захист комерційної інформації від несанкціонованого доступу; упровадження спеціальних інформаційних систем для протидії одержання комерційних таємниць; виявлення та нейтралізація можливих каналів витоку конфіденційної інформації в процесі виробничої діяльності; забезпечення охорони приміщень, устаткування, продукції, персоналу підприємства від неправочинних дій конкурентів.

Комплексна система економічної безпеки підприємства повинна включати в себе строго певну безліч взаємопов'язаних елементів, що забезпечують безпеку підприємства при досягненні ним основних цілей бізнесу. Базується на об'єктах, суб'єктах системи, меті, завданнях, принципах та інструментах економічної безпеки. Безпосередньо питаннями її забезпечення і займатиметься служба безпеки підприємства.

Таким чином можна зробити висновок, що формування системи управління економічною безпекою підприємства – це складний та багатовимірний процес, від якого залежить його стійкий розвиток та захищеність від загроз і небезпек.

Список використаних джерел:

1. Кузенко Т. Б. Планування економічної безпеки підприємства в умовах ринкової економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Т. Б. Кузенко. – Київ, 2004. – 18 с.
2. Мак-Мак В. П. Служба безпеки підприємства. Організаційно-управлінські та правові аспекти діяльності / В. П. Мак-Мак. - М: Світ безпеки, 1999. – 6 с.
3. Ярочкин В.І. Комерційна інформація фірми / В.І.Ярочкин. - М.: Ось-89, 1997. - С.9.

Панюта Я. Ф.

Студентка факультету економіки та управління
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк
Науковий керівник: Полінкевич О.М.,
Д.е.н., проф. Кафедри економіки, безпеки та
інноваційної діяльності підприємства
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк,

ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В останні десятиріччя інноваційні фактори почали відігравати провідну роль у забезпеченні економічного розвитку, підвищенні конкурентоспроможності національних економік і окремих підприємств. Світовий досвід свідчить, що основними факторами економічного зростання є інновації.

Потенціал інноваційного розвитку трактується через критичну масу ресурсів, здатність ефективно розпоряджатися ресурсами, основу інноваційного розвитку, засіб адаптації до змін умов господарювання. Під потенціалом інноваційного розвитку підприємства треба розуміти спроможність до інноваційного розвитку підприємства з використанням усіх необхідних для цього ресурсів, що є в його розпорядженні [2].

Козьменко С.Н. та Ілляшенко С.М. визначають таку структуру інноваційного розвитку, як ринковий потенціал, інноваційний потенціал (інтелектуальна